

Päritolutunnistuste kasutamise tüüptingimused

1. Tüüptingimuste eesmärk

- 1.1. Käesolevad Tüüptingimused sätestavad tingimused ja reeglistiku, mille alusel turuosaline (tootja või kaupleja) saab teostada toiminguid päritolutunnistustega. Tüüptingimused kehtestatakse elektrituruseaduse (edaspidi ELTS) § 58¹ lg 2 alusel ning alati kuuluvad kohaldamisele kehtiva ajahetke tüüptingimused. Tüüptingimuste muutmise teavitab Ühing vähemalt 30 päeva ette.
- 1.2. Päritolutunnistuse all peetakse silmas ELTS-is sätestatud elektroonilist dokumenti, mille Ühing väljastab tootjale ja mis tõendab, et elektrienergia on toodetud taastuvast energiaallikast või töhusa koostootmise režiimil.
- 1.3. Kaupleja on turuosaline, kes omab päritolutunnistuste kontot ning teostab toiminguid päritolutunnistustega, kuid kellel endal ei pea olema tootmisseadmeid. Tootja on turuosaline, kes lisaks päritolutunnistustega kauplemisele, toodab Eestis asuva tootmisseadmega elektrienergiat taastuvatest allikatest või koostootmise režiimil.
- 1.4. Tüüptingimused reguleerivad muuhulgas järgmisi päritolutunnistustega seotud toiminguid:
 - 1.4.1. Päritolutunnistuste väljastamist;
 - 1.4.2. Päritolutunnistuste tühistamist (kasutamist);
 - 1.4.3. Päritolutunnistuste riigisiseseid ja rahvusvahelisi ülekandeid;
 - 1.4.4. Päritolutunnistuste aegumist.
- 1.5. Päritolutunnistustega seotud toimingute teostamiseks avab Ühing turuosalisele Ühingu hallatavas Eesti päritolutunnistuste elektroonilises andmebaasis päritolutunnistuste konto. Turuosalisel on õigus igal ajal lõpetada viidatud konto kasutamine teavitades sellest Ühingu kirjalikult ette vähemalt 30 päeva. Konto kasutamise lõpetamine ei vabasta turuosalist vastutusest juba tekkinud kohustuste osas. Ühingu on õigus kehtestada põhjendatud tasusid seoses päritolutunnistuste konto kasutamisega ja toimingute teostamisega. Tasumäärad avaldatakse Ühingu veebilehel.
- 1.6. Päritolutunnistuste Euroopa Liidu siseste ülekannete võimaldamiseks on Ühing liitunud organisatsiooniga *Association of Issuing Bodies* (edaspidi AIB). Päritolutunnistuste haldamise tingimusi ja korda rahvusvahelisel tasandil kajastab Eesti domeeniprotokoll *Domain Protocol* (dokument, mille on heaks kiitnud AIB üldkoosolek, ning mis tõendab Eestis kehtivate reeglistike vastavust AIB hallatavatele *European Energy Certificate System* ehk EECS reeglitele). Eesti päritolutunnistuste elektrooniline andmebaas on seotud AIB Hub (edaspidi Hub) keskse registriga (<https://www.aib-hub.org/AIBWeb>), mis võimaldab turuosalisel päritolutunnistusi eksportida ja importida teiste Euroopa riikide pädevate asutuste poolt hallatavate registrite vahel vastavalt viidatud registrite tingimustele.
- 1.7. Tüüptingimustes toodud kohustuste täitmiseks vajalike andmete saamiseks, kontrollimiseks või muul viisil kasutamiseks võib Ühing kasutada andmevahetusplatvormi/infosüsteemi „Andmeladu“ ning seda sõltumata sellest, kas tootja on infosüsteemis päringute tegemiseks volituse andnud.

2. Vastavus õigusaktidega, domeeniprotokolliga ja EECS reeglistikuga

- 2.1. Lisaks tüüptingimustele, lähtutakse päritolutunnistustega teostatavate toimingute puhul p.1.6. mainitud dokumentidest ning EECS reeglistikust (viide: http://www.aib-net.org/portal/page/portal/AIB_HOME/EECS/EECS_Rules). Tüüptingimuste allkirjastamisega kinnitab turuosaline, et on tutvunud käeolevate tüüptingimustega, Eesti domeeniprotokolliga, EECS reeglistikuga ja kohustub jälgima viidatud dokumentide nõudeid. Käesolevas punktis viidatud dokumentide ajakohased ja kehtivad redaktsioonid on kättesaadavad Ühingu veebilehel <http://elering.ee/paritolutunnistused/> ning on turuosalistele kohustuslikud.
- 2.2. Ühingu on õigus muuta tüüptingimusi ja p.2.1 loetletud dokumente avaldades vastava info 30 päeva enne muudatuste jõustumist enda veebilehel.

3. Päritolutunnistuste väljastamise tingimused

- 3.1. Ühing väljastab elektrienergia päritolutunnistusi Eesti Vabariigis tegutsevatele tootjatele (edaspidi Tootja), kes toodavad elektrienergiat ELTS-is sätestatud tingimustel taastuvast energiaallikast või koostootmise režiimil. Päritolutunnistuste väljastamiseks kasutatakse elektroonilist andmebaasi. Lähtuvalt tootja ja/või võrguettevõtjate poolt esitatud andmetest, tõendab Ühing andmebaasis olevate päritolutunnistuste vahendusel toodetud elektrienergia päritolu, tootmise aega jm. õigusaktidega või välisriikide registreeritud poolt nõutavaid omadusi.
- 3.2. Päritolutunnistusi väljastatakse päritolutunnistuse normenergiaühiku ehk 1 MWh kohta.
- 3.3. Päritolutunnistusi saab arvele võtta päritolutunnistuse võimaliku kasutusperioodi jooksul, milleks on 12 (kaksteist) kuud asjaomase energiaühiku tootmisest. Tootmist arvestatakse kalendrikuu täpsusega.
- 3.4. Tagamaks päritolutunnistuste usaldusväärsust ja ühekordset väljastamist päritolutunnistuse normenergiaühiku (1 MWh) kohta on päritolutunnistuste väljastamise taotluste esitamise eelduseks Eesti Vabariigis asuva tootmiseseadme registreerimine Ühingu poolt hallatavas elektroonilises taastuvatest energiaallikatest ja/või tõhusa koostootmise režiimil tootvate tootmiseseadmete andmebaasis.
- 3.5. Elektrienergia kogus, mille kohta päritolutunnistus väljastatakse, määratakse kindlaks kauglugemisseadmega. Nimetatud elektrienergia koguseks on Tootja elektrijaama kõikides liitumispunktides kauplemisperioodi jooksul kokku võrku antud saldeeritud toodang ning tegevusloa nõuete kohaselt otseliini kaudu tarbijale edastatud elektrienergia kogus. Ühingu elektrooniline andmebaas salvestab taotlusperioodil täis-megavatt-tunnist ülejäävad kilovatt-tunnid ning neid on võimalik järgmise päritolutunnistuse taotlemisel kasutada.
- 3.6. Väljastatud päritolutunnistusel esitatakse järgmised andmed:
 - 3.6.1. Tootja nimi, asukohta aadress ja kontaktandmed;
 - 3.6.2. tootmiseseadme nimi, asukoht, liik ja võimsus ning elektrienergia tootmiseks kasutatud energiaallika nimetus;
 - 3.6.3. kuupäev, millal tootmiseseade väljastas elektrienergiat esimest korda;
 - 3.6.4. energiaühiku tootmise algus- ja lõppkuupäev;
 - 3.6.5. kas ja kui suures ulatuses on tootja saanud investeeringutoetust või ELTS §-s 59 nimetatud toetust või muul viisil toetust riikliku toetuskava kaudu (ja toetuskava liik);
 - 3.6.6. päritolutunnistuse väljaandmise aeg, riik ning päritolutunnistuse kordumatu identifitseerimisnumber;
 - 3.6.7. muud asjakohased andmed.
- 3.7. Tõhusa koostootmise režiimil toodetud elektrienergia päritolutunnistusel esitatakse lisaks punktis 3.6. nimetatud andmetele ka tootmiseseadme soojusvõimsus, kasutatud kütuse alumine kütteväärtus, koostootmise režiimil toodetud soojusenergia hulk ja kasutusviis, tootmiseseadme elektriline ja soojuslik nimikasutegur ning ELTS § 7 lõike 3 alusel kehtestatud määruse alusel arvatud primaarenergia sääst.
- 3.8. Igale päritolutunnistusele omistatav kordumatu identifitseerimisnumber on päritolutunnistuse õigusparasuse tuvastamise aluseks. Identifitseerimisnumber genereeritakse AIB poolt ühtlustatud üleeuroopalise kodifitseerimissüsteemi alusel, mis tagab päritolutunnistuste identifitseerimisnumbrite kordumatu Euroopas väljastatud päritolutunnistuste seas.

4. Tootjaks või kauplejaks registreerimise ning tootmiseseadme registreerimise tingimused

- 4.1. Tootjal, kes toodab elektrienergiat taastuvast energiaallikast või koostootmise režiimil ning soovib toodetud elektrienergiale päritolutunnistuste väljastamist, peab olema elektrienergia päritolutunnistuste väljastamiseks avatud Ühingu päritolutunnistuste andmebaasis konto. Tootja võib volitada päritolutunnistustega seonduvate tehingute teostamiseks ennast esindama andmebaasis halduskontot omava kaupleja rollis eksisteeriva juriidilise isiku (edaspidi Kaupleja).
- 4.2. Tootja või Kaupleja peavad allkirjastama käeolevad tüüptingimused ja lisaks esitama järgmised andmed:
 - 4.2.1. Tootjaks registreerimise vormil esitatakse järgmised andmed:
 - 4.2.1.1. Tootja nimi, aadress, kontaktandmed;
 - 4.2.1.2. Registreerimise taotluse esitaja nimi ja kontaktandmed ning vajadusel esindusõigust tõendav volikirj;
 - 4.2.1.3. Tootja äriregistri kood;
 - 4.2.1.4. Tootja arveldusarve number ning panga nimi;
 - 4.2.1.5. Tootja poolt määratud esindusõiguslike isikute nimekiri.
 - 4.2.2. Kauplejaks registreerimise vormil esitatakse järgmised andmed:
 - 4.2.2.1. Ettevõtte nimi, aadress, kontaktandmed ning äriregistri number

- 4.2.2.2. Äriregistri väljavõtte välisriigi äriühingute korral;
- 4.2.2.3. Volitatud (esindusõiguslike) isikute nimed;
- 4.2.2.4. Juhul kui tegemist ei ole Eestis asuva ettevõttega, tuleb registreerimisvormile lisada ka täidetud küsimustik (küsimustiku vorm on toodud käesoleva korra lisas 1)

4.2.3. Tootmiseseadme registreerimisel esitatakse järgmised andmed:

- 4.2.3.1. Tootmiseseadme nimi ja EIC kood (W-kood);
- 4.2.3.2. Tootmiseseadme mõõtepunktide ehk arvestite EIC koodid (Z-kood);
- 4.2.3.3. Informatsioon tootmiseseadme omatarbe kohta. Juhul kui tootmiseseadmel on omatarve ning tootmise andmeid ei ole võimalik mõõta ilma omatarbeta, siis tuleb esitada ka omatarbe arvesti andmed;
- 4.2.3.4. Kütuste loetelu, mida on tootmiseseadmes võimalik väljundenergia saamiseks kasutada sõltumata sellest, kas kõiki nimetatud kütuseid kasutatakse või mitte;
- 4.2.3.5. Tootmiseseadme nimivõimsus (MW_{el});
- 4.2.3.6. Tootmiseseadme soojusvõimsus (MW_{soojus});
- 4.2.3.7. Koostootmiseseadme elektriline nimikasutegur, %;
- 4.2.3.8. Koostootmiseseadme soojuslik nimikasutegur, %;
- 4.2.3.9. Tootjale antud keskkonnalubade nimetused ja nende kehtivusaegad;
- 4.2.3.10. Tootmiseseadmes kasutatava tehnoloogia tüüp ([AIB Fact Sheet 5](#) alusel);
- 4.2.3.11. Tootmiseseadme elektriline skeem (kus on ära näidatud arvestite asukohad, tootmiseseadme asukohas asuvad trafod, omatarbe tarbijad);
- 4.2.3.12. Töös oleva tootmiseseadme puhul elektrienergia esimest korda võrku andmise kuupäev ehk tootmise alustamise aeg;
- 4.2.3.13. Tootja poolt saadud investeeringutoetuse, ELTS § 59 sätestatud toetuse ja/või muul viisil riikliku toetuskava (nimetada toetuskava liik) alusel saadud toetuse nimi ja ulatus;
- 4.2.3.14. Tootja kinnitus, et tootja teavitab Ühingu viivitamata, kuid mitte hiljem kui 10 (kümme) tööpäeva jooksul andmete muutumisest;
- 4.2.3.15. Tootja kinnitus esitatud andmete täielikkuse ja õigsuse kohta.

4.3. Peale nõutud andmete esitamist kontrollib Ühingu taotluses esitatud andmeid ning nende vastavust ELTS-s sätestatud tingimustele ning registreerib isiku ja/või tootmiseseadme Ühingu andmebaasis.

5. Päritolutunnistuste ülekannete, tühistamise ja aegumise tingimused

- 5.1. Päritolutunnistusi kasutatakse elektrienergia päritolu tõendamiseks tarbijatele.
- 5.2. Tarbitud elektrienergia päritolu tõendamiseks võib kasutada Eestis või teistes Euroopa Liidu liikmesriigis väljastatud päritolutunnistust. Tunnistuse võib osta toodetud elektrienergiast eraldi. Päritolutunnistuse kasutamisel toodetud elektrienergia allikate tõendamiseks tuleb päritolutunnistused Ühingu halduskontol tühistada isiku kasuks, kelle tarbimise osas elektrienergia päritolu tõendatakse.
- 5.3. Tarnitud elektrienergia päritolu tõendamisel tarbijale võib taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia tarne puhul tõendusmaterjalina kasutada vaid päritolutunnistusi. Väljastatud päritolutunnistust võib kasutada 12 (kaheteistkümne) kuu jooksul pärast asjaomase energiaühiku tootmist ning selle kehtivus lõpeb pärast selle kasutamist või aegumist.
- 5.4. Kui päritolutunnistus kasutatakse ära energiaühiku tootmise kalendriaastal või hiljemalt energiaühiku tootmisele järgneva kalendriaasta 31. märtsiks, siis arvestatakse, et päritolutunnistus kasutati ära energiaühiku tootmise kalendriaastal. Kui päritolutunnistus kasutati ära hiljem kui energiaühiku tootmisele järgneva kalendriaasta 31. märts, siis arvestatakse, et päritolutunnistus kasutati ära energiaühiku tootmisele järgneval kalendriaastal.
- 5.5. Vastavalt direktiivi 2009/28/EÜ artikli 15 lõikele 8 arvatakse päritolutunnistusele vastav kogus taastuvenergiat elektrimüüja energiatarne struktuuris taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalust maha juhul, kui päritolutunnistus kantakse üle kolmandale osapoolele.
- 5.6. Päritolutunnistuse võõrandamisel toimub selle ülekandmine teisele isikule päritolutunnistuste elektroonilise andmebaasi kaudu, välja arvatud juhtudel kui Ühingu on sõlminud selle riigiga, mille turuosaline on isik, kellega vastastikuse päritolutunnistuste tunnustamise lepingu ning elektrooniliste tehingute teostamine on võimatu.

- 5.7. Päritolutunnistuse ülekandmisel teisele isikule tuleb päritolutunnistuste elektroonilises andmebaasis asuvas vormis sisestada järgnevad andmed:
- 5.7.1. Saaja registrikood (võimalik valida rippmenüüst saaja riigile vastav register);
 - 5.7.2. Saaja konto number;
 - 5.7.3. Tehnoloogia, tootmiseseadme, kütuse ning aegumistähtaja järgi sorteeritud päritolutunnistused või tunnistuste vahemikud.
- 5.8. Ühing võimaldab päritolutunnistuste ülekandeid ja päritolutunnistuste vastuvõtmist nendest EL liikmesriikide registritest, mis on ühendatud AIB Hub'iga (või millega on loodud elektrooniline ühendus väljaspool Hub'i). Ühing ei vastuta teiste riikide registripidajate tegevuse eest, sh olukorrad, kus registripidaja ei aktsepteeri ülekandeid või nõuetekohaseid päritolutunnistusi.
- 5.9. Kui päritolutunnistusi on kasutatud tarbijatele elektrienergia päritolu tõendamiseks, tuleb vastav kogus päritolutunnistusi Ühingu andmebaasis tühistada kasutades selleks ette nähtud tühistamisaotluse vormi, mis sisaldab järgmist:
- 5.9.1. Kliendi nimi (kelle kasuks päritolutunnistusi tühistatakse);
 - 5.9.2. Kliendi äriregistri kood (eraisikute puhul isikukood);
 - 5.9.3. Päritolutunnistuste tühistamise põhjus;
 - 5.9.4. Päritolutunnistuste tarbimise ajaperiood;
 - 5.9.5. Kliendi tüüp (tootja, tarbija, elektri müüja);
 - 5.9.6. Kliendi asukohariik;
 - 5.9.7. Kliendi aadress.
- 5.10. Tühistatavad päritolutunnistused on grupeeritud tootmiseseadmete ning aegumistähtaegade kaupa. Tühistada saab nii Eestis toodetud elektrienergia alusel väljastatud tunnistusi kui välisriikidest imporditud päritolutunnistusi.
- 5.11. Päritolutunnistuse tühistamise järel kuvatakse tühistamisteatis unikaalse veebi-URL'iga, mida on võimalik saata kliendile tõendusmaterjalina elektroonselt kui ka vajadusel välja printida.
- 5.12. Väljastatud ja tühistatud (kasutatud) päritolutunnistuse kohta avaldab Ühing teabe kütuste, tehnoloogiate ja koguste lõikes oma veebilehel hiljemalt päritolutunnistuse kohta registrikande tegemisele järgneval tööpäeval.
- 5.13. Ühing võib avaldada oma veebilehel päritolutunnistuste registris kinnitatud kontot omavate ettevõtete nimekirja, nendele väljastatud päritolutunnistuste kogused ning registreeritud tootmiseseadmete info (nt. EECS koodi ning tootmiseseadme nime, kuid avalikustamisele ei kuulu tootmiseseadme detailised kirjeldused, tootmiseseadme või tema asukoha graafilised kujutised ja fotod ega päritolutunnistustega väljastamise järel sooritatud tehingute sisu).

6 Muud sätted

- 6.1. Pooled kohustuvad informeerima üksteist viivitamatult muudatustest, mis on seotud andmebaasi registreerumisel sisestatud andmetega ning mis on olulised andmebaasi kasutamisel, sh kui tootmiseseade ei vasta eelnevalt esitatud informatsioonile.
- 6.2. Ühingul on õigus muuta andmebaasi kasutamise tingimusi. Ühing teavitab oluliste muudatuste rakendamist kirjalikult ette vähemalt 30 päeva. Kiireloomulistel juhtudel võib muudatusi teostada ilma ette teatamata. Info katkestuste ja hoolduste osas avaldatakse andmebaasi avalehel ja/või Ühingu veebilehel.
- 6.3. Ühingul on õigus tõkestada või piirata toimingute teostamist turuosalise poolt, kui tuvastatakse süsteemi väärkasutus või kui turuosaline rikub oluliselt oma kohustusi.
- 6.4. Kui Ühing või turuosaline avastab päritolutunnistuse väljastamise, tühistamise või töötlemisega seotud vea, siis on vea avastaja kohustatud sellest teist poolt viivitamatult teavitama. Vea esinemisel päritolutunnistuse väljastamise, tühistamise või töötlemise protsessis või vea korral, mille on põhjustanud andmebaasi rike, teevad Ühing ja turuosaline koostööd ja rakendavad kõiki mõistlikke meetmeid tagamaks, et viga ei too kaasa kahju tekkimist või alusetut rikastumist.
- 6.5. Ühingul on õigus kõik oma päritolutunnistuste osas pädeva asutusena tegutsemise õigused ja kohustused üle anda uuele pädevale asutusele juhul kui Ühingu vastavad õigused pädeva asutusena lõppevad.
- 6.6. Kõik Ühingu poolt kehtestatud päritolutunnistuste andmebaasi kasutamisega seonduvad tasud avaldatakse veebilehel www.elering.ee. Ühing väljastab turuosalisele arve kasutatud teenuste eest, mille turuosaline kohustub tasuma 14 päeva jooksul arvel näidatud pangakontole. Maksete hilinemisel tasub turuosaline viivist 0,15% päevas.

6.7. Kui turuosaline rikub oluliselt Tüüptingimusi, sealhulgas oma kohustust maksta Ühingu tasusid, on Ühingu õigus peatada või lõpetada oma kohustuste täitmine, sealhulgas päritolunnistuste väljastamine, tühistamine või muu töötlemine.

7. Vääramatu jõud

7.1. Pooled ei vastuta kohustuste rikkumise eest, kui sellise põhjuseks on asjaolud, mida pool (turuosaline või Ühing) ei saa kontrollida ega mõjutada, nt (kuid mitte ainult) sõjategevus, kodusõda, mäss, terroriaktid, üldstreigid või töösulud, vastuhakud, sabotaaž, embargod, blokaadid, mistahes riigi- või reguleerivate asutuste (tsiviil- või sõjaväelised, siseriiklikud või välismaised, riiklikud või rahvusvahelised asutused) tegevus või tegevusetus, sideliinide rikked, elektrikatkestused, tulekahjud, plahvatused, üleujutused, õnnetused, epideemiad, maavärinad või muud loodus- või inimtegevusest põhjustatud katastroofid ning kõik eelmainitutele sarnased olukorrad (vääramatu jõud).

7.2. Pool, keda vääramatu jõu asjaolud mõjutavad, on kohustatud vastaspoolele viivitamatult teavitama vääramatu jõu asjaolude esinemisest. Vastava teate esitamisel loetakse kohustuste ajutine mittetäitmine vabandatavaks ulatuses, mida mõjutab vääramatu jõud. Pooled on kohustatud kasutusel võtma kõik mõistlikud meetmed, et takistada, vältida või minimeerida vääramatu jõu asjaoludest tulenevaid kahjulikke tagajärgi ning asuma viivitamatult pärast asjaolude äralangemist lepingu täitmisele.

7.3. Kui vääramatu jõu asjaolud kestavad kauem kui üks (1) kuu, on mõlemal poolel õigus loobuda teenusest või teenuse osutamisest, edastades teisele poolele teenusest või teenuse osutamisest loobumisest kirjalikult ette vähemalt kakskümmend (20) tööpäeva.

8. Konfidentsiaalsus

8.1. Ärilise, tehnilise, strateegilise, finants- või muul viisil tundliku iseloomuga informatsiooni, mis ei ole avalikult teada ja mida tavaliselt loetakse ärisaladuseks, olenemata sellest, kas see on otseselt ärisaladuseks liigitatud või mitte, käsitlevad mõlemad pooled konfidentsiaalse informatsioonina. Sellise informatsiooni avalikustamiseks on vajalik teise poole eelnev kirjalik nõusolek. Eeltoodu ei kehti informatsiooni osas, mille avaldamise kohustus on Ühingu õigusaktidest tulenevalt või kui seda nõuavad riiklikud ametiasutused.